

Handreiking 16+

Ben jij wijs?

Leidingdeel

Inhoud

Voorwoord	2
Uitleg leidingdeel	2
Literatuur.....	3
Achtergrondinformatie	3
Didactische informatie	4
Benodigheden voor deze bijeenkomst	6
Opening	7
Doelstelling	7
Alternatieve startopdracht.....	7
Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek	8

Voorwoord

Beste leidinggevende,

Voor je ligt het leidingdeel dat hoort bij de Handreiking Actueel over wijsheid. Het materiaal is geschikt voor 1 of 2 avonden en met behulp van het materiaal hopen we dicht bij de leefwereld van de jongeren komen. We hopen dat Gods Woord ook met deze uitgave dichtbij de levens en harten van jongeren gebracht wordt, in het besef dat de werking van Gods Geest daarbij nodig is. Het is ons gebed dat deze Handreiking voor veel jongeren tot zegen mag zijn. Gezegende bijeenkomst(en) toegewenst!

Uitleg leidingdeel

In het leidingdeel vind je eerst een literatuurlijst en achtergrondinformatie over het thema en een korte didactische aanwijzing. Vervolgens wordt er informatie gegeven onder de volgende kopjes:

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Onder dit kopje staat wat je voor elke bijeenkomst nodig hebt aan materialen.

Opening

- Hier staat het te lezen bijbelgedeelte en worden enkele suggesties gegeven om te zingen. De liederen die aangegeven staan, komen uit de gele zangbundel (Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer).
- Daarnaast wordt een tweede suggestie gegeven voor een Bijbelgedeelte, indien er twee avonden over de schets belegd worden.
- Ook worden er zaken genoemd waarvoor gebeden of gedankt kan worden.

Doelstelling

- Onder dit kopje worden in een paar regels de doelen van de avond benoemd.

Alternatieve startopdracht

- Onder dit kopje staat een alternatieve startopdracht die bijvoorbeeld gebruikt kan worden bij een tweede avond of als alternatief voor de startopdracht die bij de schets staat.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor een gesprek

- Onder dit kopje tref je de antwoorden op de vragen uit de Handreiking aan.

- Het is van belang om je te realiseren dat je niet alle opdrachten van een schets moet behandelen. Kies zelf een aantal opdrachten uit die je relevant en passend vindt voor jouw doelgroep.

Literatuur

Hieronder tref je een literatuurlijst aan, die gebruikt is bij de totstandkoming van deze schets. Indien gewenst kun je zelf een of meerdere boeken van deze lijst gebruiken bij je voorbereiding.

Studiebijbels

- *Tekst voor Tekst, de Heilige Schrift kort verklaard en toegelicht* (1987). Oeveren, B. van, e.a. 's-Gravenhage: Boekencentrum.
- *HSV-studiebijbel* (2014). Paul, M.J. en Hofman, T.M. (Red.). Heerenveen: Royal Jongbloed.
- *Bijbel met Uitleg* (2015). Apeldoorn: De Banier.
- *De Piramide van Wijsheid*. McCracken, Brett. Geloofstoerusting Publicaties.
- <https://www.geloofstoerusting.nl/videos/wat-is-de-piramide-van-wijsheid/>.

Achtergrondinformatie

De vraag die in deze Handreiking centraal staat is 'ben jij wijs?' We komen hiermee dichtbij jongeren die leven in een tijd waarin ze overspoeld worden met informatie. Maar juist dan valt het niet mee om deze informatie te filteren en te weten wat nu waarheid is. Welke informatie is goed en nuttig, wat maakt je nu echt wijs?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden maken we in deze Handreiking gebruik van een model: de Piramide van Wijsheid. Dit model wordt uitgelegd door Brett McCracken in het gelijknamige boek. Op de website van Geloofstoerusting staat het volgende over dit boek te lezen:

“WE WORDEN OVERLADEN MET INFORMATIE, MAAR WAT IS WIJSHEID?”

Met een vingertip hebben we toegang tot een eindeloze stroom verslavende informatie - sportuitslagen, het laatste nieuws, politieke opinies, streaming tv, de laatste Instagram posts, en nog veel meer. Toegang tot informatie is nog nooit zo gemakkelijk geweest – maar het verwerven van wijsheid wordt steeds moeilijker.

In een poging om ons te helpen een meer gebalanceerd, gezond dieet van informatie te consumeren, heeft Brett McCracken de 'Piramide van Wijsheid' gecreëerd. Geïnspireerd door

het voedselpiramide model vanuit Amerika (de Schijf van Vijf), daagt De Piramide van Wijsheid ons uit om onze inname van duurzame, betrouwbare bronnen (zoals de Bijbel) te verhogen en tegelijkertijd onze consumptie van minder betrouwbare bronnen (zoals het internet en sociale media) te matigen.

In plaats van tevreden te zijn met stilte in de 'tussenmomentjes' van ons leven, kunnen onze rusteloze vingers niets anders doen dan naar onze telefoon grijpen.

In een tijd waarin zoveel van ons dagelijkse mediadieet giftig is en ons geestelijk ziek maakt, laat McCracken zien dat we gezond en wijs worden wanneer we ons leven opnieuw richten op God – het fundament van waarheid en de eeuwige bron van wijsheid.”

Hiermee heeft deze Handreiking een wat andere insteek dan anders. We bespreken de verschillende onderdelen van de Piramide en gebruiken hiervoor citaten uit het boek. Door Geloofstoerusting is bij dit boek ook aanvullend materiaal gemaakt wat te gebruiken is bij deze Handreiking. Zie voor meer informatie: <https://www.geloofstoerusting.nl/videos/wat-is-de-piramide-van-wijsheid/>.

In de Handreiking staat niet één bijbelgedeelte centraal maar komen er op verschillende plaatsen verschillende teksten aan de orde. Daarom tref je in dit leidingdeel ook geen uitgebreide exegese van een bijbelgedeelte aan. Bij de beantwoording van de vragen zullen de betreffende bijbelteksten besproken worden. We geven wel enkele suggesties om te lezen aan het begin van de bijeenkomst, maar het is ook heel goed mogelijk de Handreiking te volgen en de bijbelgedeeltes te lezen als ze aan de orde komen.

Didactische informatie

Het bespreken van de vragen kun je variëren. Hieronder volgen enkele manieren waarop je de vragen kunt bespreken.

Denken > delen > uitwisselen

Het *denken*, *delen* en *uitwisselen* is een proces waarbij jongeren eerst zelf nadenken, daarna in een klein groepje hun gedachten delen en deze ten slotte in de grotere groep uitwisselen. Het voordeel van deze werkwijze is dat de betrokkenheid gestimuleerd wordt. Bovendien wordt door het uitwisselen van gedachten en het gezamenlijk formuleren van een antwoord het aantal meningen beperkt. Dat maakt de gezamenlijke nabespreking overzichtelijker. Hieronder wordt een aantal didactische werkvormen uitgelegd, waarmee aan dit proces van *denken*, *delen* en *uitwisselen* gestalte kan worden gegeven.

Eén-tweetje

Vraag de jongeren om individueel over een vraag of opmerking na te denken (en eventueel

iets op te schrijven). Daarna bespreken ze in tweetallen hun antwoorden. Eventueel wordt per tweetal een beste antwoord gekozen. Dit antwoord wordt vervolgens plenair uitgewisseld. Uitbreiding: de tweetallen bespreken de antwoorden met een ander tweetal. Per viertal wordt het beste antwoord gekozen, dat vervolgens plenair wordt uitgewisseld.

Placemat

De placemat is een variant van het 'Eén-tweetje', waarbij papier en pennen worden gebruikt. Gebruik bij voorkeur een vel op A3-formaat. Verdeel het vel papier zoals in het voorbeeld. Elke jongere denkt individueel na over een vraag of opmerking, waarna hij het antwoord opschrijft in één van de hoekpunten. De groepsleden bespreken de antwoorden die zijn opgeschreven in de hoekpunten. De gemeenschappelijke antwoorden of het beste antwoord wordt in het middenvak opgeschreven. Het antwoord in het middenvak kan plenair worden uitgewisseld.

Expertgroep

De jongeren denken in verschillende groepen na over een deelonderwerp. Elke groep is nu expert in (heeft kennis over) één deelonderwerp. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarin alle bestudeerde deelonderwerpen vertegenwoordigd zijn. Elke jongere is binnen de nieuwe groep expert in een deelonderwerp. De eerder opgedane kennis wordt in de nieuwe groep gedeeld.

Voorbeeld: Elk groepje jongeren verdiept zich in één vraag. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarbij in elk groepje alle vragen zijn vertegenwoordigd. Elk groepslid is 'expert' in één vraag en deelt deze kennis met de andere groepsleden.

Meningen uitwisselen

Om het *uitwisselen van meningen* te stimuleren, kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Gekleurde kaarten

Elke jongere beschikt over een rode en groene (en eventueel oranje) kaart. Er kunnen ook andere kleuren worden gebruikt. Een stelling wordt geprojecteerd en/of voorgelezen. De jongeren steken één van de kaarten op (rood=niet mee eens; groen=mee eens; oranje=twijfel). De meningen worden geïnventariseerd en eventueel genoteerd. Het opsteken van kaarten is een goede aanleiding om door te vragen naar argumenten.

Duimen

In plaats van gekleurde kaarten wordt een duim opgestoken. Duim rechtop = mee eens; duim naar beneden = niet mee eens; duim horizontaal opgestoken = twijfel.

Binnen- en buitenkring

Verdeel de jongeren in twee gelijke groepen. De eerste groep vormt een kring. De tweede groep gaat hier in een kring omheen staan: de buitenkring.

Een jongere uit de binnenste kring vertelt een mening of antwoord aan een jongere uit de buitenkring. Laat één van de kringen op een bepaald moment één of meerdere plaats(en) draaien, zodat een nieuw tweetal ontstaat en de meningen/antwoorden opnieuw worden uitgewisseld. Herhaal het draaien en uitwisselen een aantal keren.

Inventariseren

Om op een speelse manier antwoorden of meningen te *inventariseren* kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Post-its

Laat de jongeren hun antwoord of mening opschrijven op een post-it, een memoblaadje met plakstrip. Laat de beschreven memoblaadjes opplakken op een centrale plaats. De post-its kunnen, indien gewenst, door de jongeren gegroepeerd worden rond vergelijkbare antwoorden of meningen. Bespreek de reacties.

Muurtje bouwen

Antwoorden of meningen worden op een A4 papier geschreven. Bij de gezamenlijke bespreking wordt met de A4 papieren een muurtje gebouwd. De belangrijkste antwoorden en meningen worden onderop geplakt, de minder urgente zaken komen daarbovenop. Gebruik plakband of kneedgum om het papier op te hangen.

Woordweb

Inventariseer antwoorden of meningen op een whiteboard, flap-over of groot vel papier. Maak een woordweb waarin informatie kernachtig en geordend wordt weergegeven. Opmerkingen over hetzelfde onderwerp worden in kernwoorden bij elkaar opgeschreven.

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.
- Bord of groot vel papier (startopdracht).
- Apparatuur om het filmpje te bekijken op <https://www.geloofstoerusting.nl/videos/wat-is-de-piramide-van-wijsheid/> (vraag 3).
- Plakbriefjes (vraag 4).

Opening

- Zoals hierboven verwoord komen verschillende bijbelgedeelten tijdens de Handreiking aan de orde. Bij de opening kun je één van deze gedeelten kiezen, maar je kunt het ook heel goed met elkaar lezen (en gelijk bespreken) als het in de Handreiking aan de beurt is.
 - ✓ 1 Korinthe 1:18-31
 - ✓ Psalm 19
 - ✓ Mattheüs 7:24-27
 - ✓ 1 Koningen 3:1-15
- Vanuit de belijdenis:
 - ✓ Nederlandse Geloofsbelijdenis art. 2
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 19:1, 4 en 5
 - ✓ Psalm 119:64 en 86
 - ✓ Psalm 147:4 en 5
 - ✓ Psalm 107:1 en 22
 - ✓ Open mijn oog Heer', dat ik mag zien
 - ✓ Spreek Heer', spreek want ik luister
 - ✓ Uw Woord is een lamp voor mijn voet
 - ✓ Laat ons afleggen alle last
 - ✓ Kom in mijn hart
- Gebedspunten:
 - ✓ Bid om een hart dat door God wijsgemaakt is.
 - ✓ Vraag om onderscheidingsvermogen zodat we goed zien wat echt belangrijk is.
 - ✓ Dank de Heere voor Zijn Woord.
 - ✓ Dank voor de Heilige Geest Die in ons hart wonen wil.

Doelstelling

- De jongeren denken na over wat echte wijsheid is.
- Ze leren de juiste prioriteiten te stellen in hun leven.
- Ze ontdekken wat de Bijbel zegt over hoe ze wijs kunnen worden en zijn.

Alternatieve startopdracht

- Laat de jongeren in groepjes een vlog maken over 'wijsheid'.
- Begin met het lezen van de gelijkenis van de wijze en dwaze bouwer en bespreek wat je daaruit kunt leren over wijsheid.

- Bekijk het filmpje over de Piramide van Wijsheid.
- Begin met de studieopdracht van vraag 4.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

Een leuke opdracht om het thema 'wijsheid' te introduceren.

1. *Persoonlijk.*
2. Lees de citaten en reageer: herken je het? *Ga in gesprek over de drie citaten.*
3. *Persoonlijk.*
4. *Deuteronomium 4:6* Het volk krijgt de opdracht Gods geboden te houden. Dat zal ze tot een wijs volk maken. Het zal zelfs opvallen bij andere volken.
Psalms 19:8 Het is het Woord van de Heere dat wijs maakt. Je hoeft niet slim te zijn van jezelf, deze wet en getuigenis maken eenvoudige mensen wijs.
1 Koningen 10:24 Salomo was wijzer dan alle koningen op aarde. God had hem deze wijsheid in zijn hart gegeven.
Job 12:13 Wijsheid en inzicht is bij God te vinden.
Jakobus 3:17 De wijsheid komt van boven, bij God vandaan. Die wijsheid heeft een heleboel goede eigenschappen: rein, vreedzaam, welwillend, voor rede vatbaar, vol barmhartigheid, vol goede vruchten, onpartijdig en ongeveinsd.
Job 28:28 Echte wijsheid bestaat uit het vrezen, dienen van God. Het houdt in dat je je afkeert van het kwade en toekeert naar God.
Spreuken 9:10 Het beginsel van wijsheid is de vreze des Heeren. Heiligen – dat zijn mensen die God liefhebben en dienen – hebben inzicht. Wijsheid heeft dus niet te maken met geleerdheid maar met liefde tot God.
Psalms 104:24 In de schepping zie je Gods wijsheid terug. Alles is door Hem met wijsheid gemaakt.
Spreuken 3:13 Je bent zalig als je deze echte wijsheid vindt en bezit.
Jakobus 1:5 De Heere wil wijsheid geven aan iedereen die Hem erom vraagt.
1 Korinthe 1:21-24 De Heere Jezus is Zelf de Wijsheid. In de ogen van de wereld is Hij dwaas, maar voor gelovigen is Hij wijs. De wijsheid der wereld staat tegenover de wijsheid van God.

Openbaring 7:12
Jesaja 11:2
begiftigen zal.
Lukas 2:40

Het Lam wordt alle eer, aanbidding en wijsheid toegezongen.
Op de Messias rust de Geest van wijsheid Die Hem met wijsheid
Als de Heere Jezus opgroeit wordt Hij vervuld met wijsheid.

5.
 - a. *Persoonlijk.*
 - b. *Persoonlijk.*
 - c. Gebruik een dagboek; lees op een vast moment; lees hardop; gebruik een leesplan; lees samen met vrienden en praat er over door.
6.
 - a. In de kerk is houvast te vinden. Juist in deze tijd is die houvast zo hard nodig. Echte rust, vrede en wijsheid is te vinden bij de Heere en in Zijn gemeente.
 - b. In de gemeente leer je samen over Wie de Heere is en wie wij mensen zijn. De gemeente zoek je niet zelf uit, samen ben je door de Heere aan elkaar gegeven. Dat maakt een gemeente heel divers: als een lichaam met vele leden. Ieder heeft een eigen plaats en taak. Van en met elkaar kun je leren. Zie ook Efeze 3:18-19.
 - c. *Persoonlijk.*
 - d. Dat houdt in dat je wil leren en gevormd kunt worden. Het betekent ook dat je je inzet voor de gemeente en met je eigen talenten een bijdrage levert.
7. De natuur laat je zien dat er een God is, de Bijbel leert je Wie die God is.
8. –
9. *Persoonlijk.*
10. Zie de didactische informatie hierboven.
11. *Persoonlijk.*
12.
 - a. De schepping is vol kleuren, vormen, geuren, enz. De Heere had alles ook in grijstinten kunnen maken of zonder bloemen. De pracht van de schepping laat zien dat de Heere schoonheid belangrijk vindt.
 - b. Probeer je voor te stellen dat je naar de tempel loopt. Je ziet de pracht van dat gebouw, je hoort het geroezemoes van stemmen, het geblaat van schapen, je ziet de priesters in hun ambtskleding, je voelt het offerdier in je armen, je ruikt het bloed als het geslacht wordt, je ziet de rook op het altaar, je proeft het vlees, je ervaart vreugde vanwege de vergeving die je beloofd wordt bij het brengen van het offer, je denkt aan en bidt tot de Heere, enz.

13. 1. Spreek met jezelf af dat je alleen gericht informatie zoekt en niet om de tijd te vullen wat rondkijkt.
2. Kijk op goede pagina's, gebruik goede programma's, in plaats van veel en snel informatie verzamelen.
3. Neem de tijd om iets tot je door te laten dringen. Wees niet gehaast en bang om iets te missen. Lees liever één artikel grondig dan 10 half.
4. Je kunt pas wijs worden als je dingen kunt vergelijken en een evenwichtige keuze kunt maken. Dan moet je niet maar één mening horen.
5. Verspreid een goed geluid en een lieflijke geur door wat je deelt. Rommel is er al genoeg!

14. *Persoonlijk.*

Slotopdracht

Lees de gelijkenis en laat de betekenis voor zich spreken. Wil je wijs worden? Bouw op Jezus! Het is van levensbelang.